

DENİZ YAVAŞ

Kuşlar

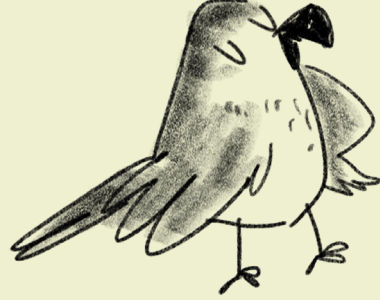
Her Şeyi

Bilir

Fotoğraflar: F. Okan Sezer

tudem

KUŞLAR HER ŞEYİ BİLİR

DENİZ YAVAŞ

Fotoğraflar: F. Okan Sezer

KUŞLAR HER ŞEYİ BİLİR

© 2025, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

YAZAR: Deniz Yavaş

FOTOĞRAFLAR: F. Okan Sezer

EDİTÖR: Barış İnce

DÜZELTİ: Onur Çandır

SON OKUMA: Hazal Çevik

KAPAK TASARIMI VE RESİMLER: Gökçe Yavaş Önal

İÇ SAYFA TASARIMI: Helinsu Cengiz

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Başkent Organize San. Bölgesi 22 Cad. No:6 Malıköy, Temelli/Ankara
Tel: 0312 640 16 23

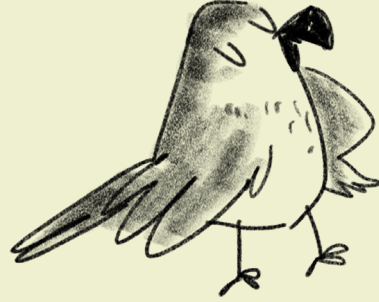
Birinci Baskı: Mart 2025 (2000 adet)

ISBN: 978-605-285-949-0

Yayınevi sertifika no: 45041

Matbaa sertifika no: 48083

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, yayıncının önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez, çoğaltılamaz.

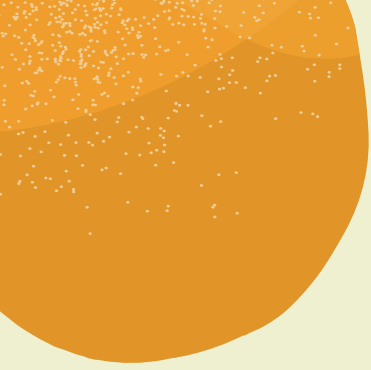

KUŞLAR HER ŞEYİ BİLİR

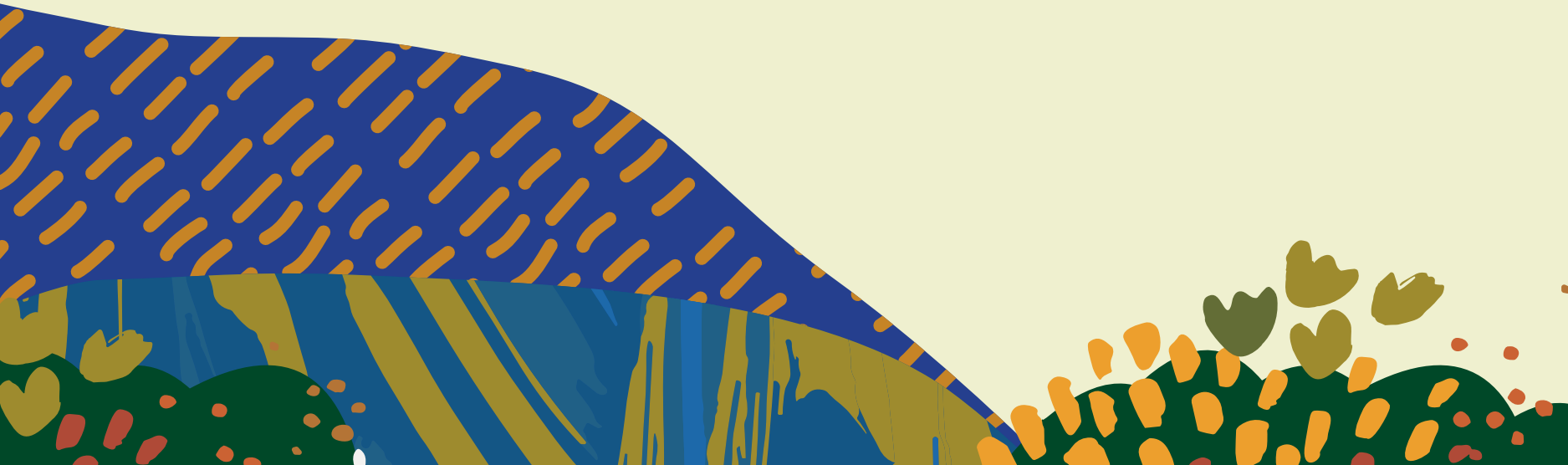
DENİZ YAVAŞ

Fotoğraflar: F. Okan Sezer

 tudem

Nil'e, Leyla'ya

Yerküredeki bitki ve hayvan türlerinin yüzde 40'ı deltalar, lagünler, bataklıklar, göller ve sazlıklar gibi sulak alanlarda yaşar. Bu canlılar bu alanlarda barınır, beslenir ve çoğalır. Sulak alanlar su döngüsünü destekler, suyu arıtır, yer altı suyunu beslerken tarım arazilerinin verimliliğini artırır.

Geçen 50 yılda Marmara Denizi genişliğindeki sulak alanımızı kuruttuk. Doğal kaynakları, onların kendilerini yenileme hızından daha hızlı, daha fazla tüketmeyi sürdürdüğümüz müddetçe sulak alanların yok oluşunu hep birlikte izleyeceğiz ne yazık ki.

Sulak alanlardaki canlılar sürekli korku ve öldürülme tehlikesi içinde yaşıyor. Bir canlının bir başkasının merhametiyle yaşamak zorunda kalması, üzerinde çok düşünülmesi gereken bir konu.

Kısacası sulak alanlar ve barındırdığı canlılar büyük bir sorunla karşı karşıya. Onlara yardımcı olarak aslında kendimize yardımcı olacağız. İmparator ve filozof Marcus Aurelius'un dediği gibi, "Her şey birbirine bağlıdır ve onları birbirine bağlayan bağ kutsaldır."

Kitabın ortaya çıkmasında büyük katkısı olan, yaşam felsefesinden etkilendiğim, günlük yazılarından yararlandığım gazeteci-yazar Metin Münir'e; kitaplarıyla bana esin kaynağı olan yazar Deniz Gezgin'e; Anadolu'yu birkaç kez gezerken uzun yol arkadaşlığı yaptığım, sulak alanlarımızı ve oralarındaki canlı cansız bütün varlıkları yerinde görmemi sağlayan doğa ve kuş fotoğrafçısı F. Okan Sezer'e; çalışırken bıkmadan beni yüreklendiren oğlum Dünya Yavaş'a; çalışmanın güzel görünmesi için emek veren Koray Dayı'ya ve Mustafa Kemal Tekeli'ye çok teşekkür ederim.

Bu kitaptaki canlı-cansız tüm varlıkların feryadını duymanız ümidiyle...

Deniz Yavaş

Gediz Deltası'nda yulky atları ve kılığgagalar.

“Arılar, sinekler ve kelebekler azalır, ki müthiş bir süratle azalıyorlar; kuşlar da azalacaktır, ki onlar da azalıyor. Kuşlar azalınca başka şeyler de, hayatın tadı da azalacaktır mesela.”

“Milyonlarca yıllık bir evrimin sonucunda oluşan kuşlar, hayvanlar, balıklar, böcekler, sinekler bir defa yok oldular mı bir daha var olmazlar. Kâinatta onları ortadan kaldırmamanın günahından büyük günah yoktur.”

Metin Münir

İĞNEADA LONGOZU

1 litre atık suyun 8 litre
tatlı suyu kirlettiğini
unutmayın!

Burası Kırklareli

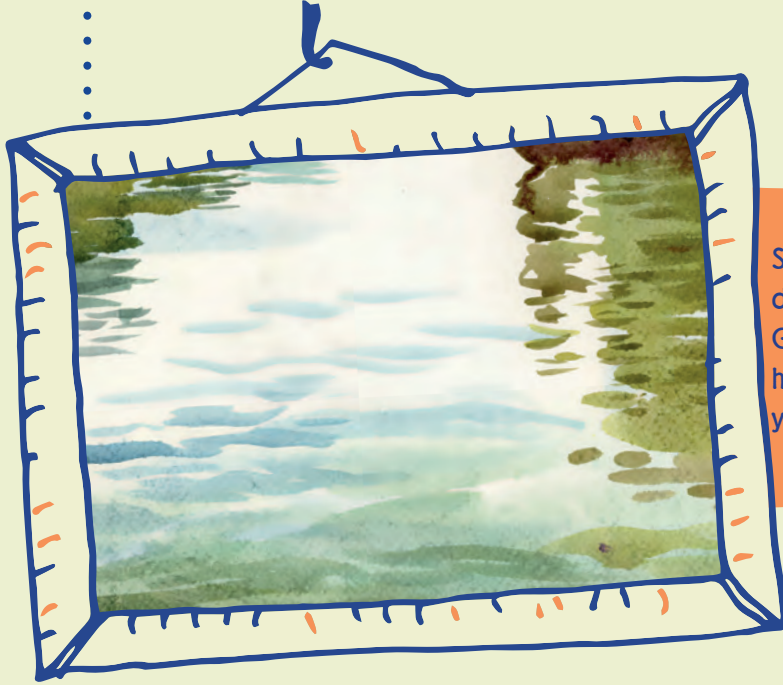

Karadeniz kıyılarının en batısında, Kırklareli sınırları içindeki bu sulak alan, altı küçük gölüyle bir göller yöresi özelliği taşır.

Bıyıklı
Baştankara

- Deniz seviyesi altındaki bu alanlarda dalgaların getirdiği kumlarla ve
- Yıldız (Istranca) Dağları'ndan Karadeniz'e akan derelerin getirdiği
- alüvyonların birikmesiyle kıyıda set oluşmuştur ve alanın denizle
- olan bağlantısı kesilmiştir.

- Nihayet dağlardan gelen akarsular burayı
- doldurarak lagünlerle (deniz kulağı) birlikte
- longozu (subasar ormanlar) oluşturur.

Suyun çoğaldığı dönemlerde longoz ormanındaki ağaçlardan suya düşen dal ve yapraklar, suyun rengini suluboya bir tabloya dönüştürür. Göllerin altı âdeta birer su altı bahçesine dönüşür. Sahip olduğu nadir, hassas ekosistemler zinciri ve zengin biyolojik çeşitliliği sayesinde yalnızca Türkiye'nin değil, Avrupa'nın da önemli alanlarından biridir.

Bu sulak alanı besleyen derelerin suyunu İstanbul'a aktarmak üzere Istranca Dağları'nda yapılan barajlar en ciddi tehdit olarak karşımıza çıkıyor. Termik ve nükleer santral yapımının zaman zaman gündeme gelmesi, doğal yaşamı ve ekoturizm çalışmalarını baltalıyor. Ayrıca buraya gelen ziyaretçilerin çöplerini burada bırakması ve aşırı otlatma sonucu buraya özgü ağaç türlerinin zarar görmesi önemli birer sorun.

Efsaneye göre Thessalia kralı Triopas'ın oğlu Erysichton; tanrılardan korkmaz, ne yapacağı belli olmaz, vicdansız bir adammış.

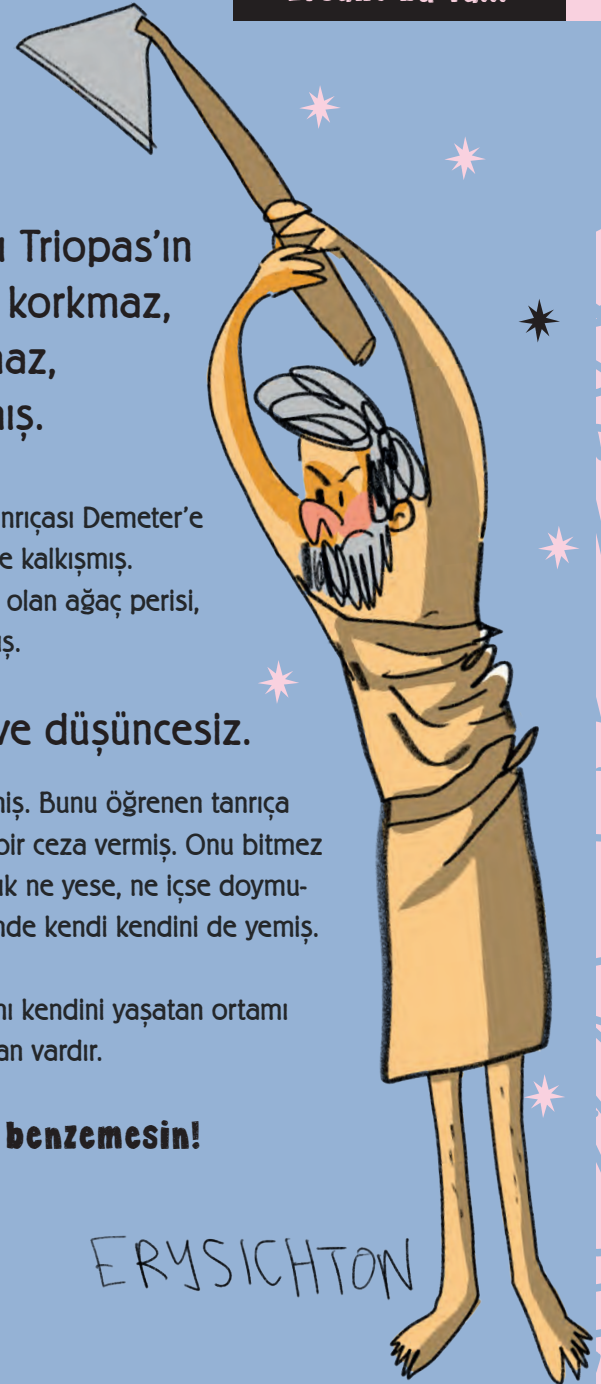
Günün birinde güzel saçlı toprak ve bereket tanrıçası Demeter'e adanan kutsal meşelerden birini kesmeye kalkışmış. Meşe ağacı kesildiğinde onunla birlikte ölecek olan ağaç perisi, "Kesme," diye yalvarıp yakarmış.

Ama Erysichton bu. Kaba saba ve düşüncesiz.

Erysichton onu hiç dinlememiş. Güzelim ağacı kesmiş. Bunu öğrenen tanrıça Demeter de ağaç keserek günah işleyen Erysichton'a bir ceza vermiş. Onu bitmez tükenmez bir oburlukla cezalandırmış. Erysichton artık ne yese, ne içse doymuyormuş. Varını yoğunu yiyip bitirdikten sonra nihayetinde kendi kendini de yemiş.

Yerküredeki tüm canlıları düşündüğümüzde, zekâsını kendini yaşatan ortamı yok etmek için kullanan sadece İnsan vardır.

Umalım ki sonumuz Erysichton'a benzemesin!

ERYSICHTON

Kuşlar Her Şeyi Bilir

DENİZ YAVAŞ

Fotoğraflar: F. Okan Sezer

Bir kuşun kanat çırpışı dünyayı değiştirebilir. Çünkü Marcus Aurelius'un dediği gibi, doğada her şey birbirine bağlıdır ve o bağ kutsaldır.

Hoşsohbet arı kuşu, sağduyulu kukumav, özgürlüğün çocuğu leylek, baharın müjdecisi kırlangıç... Eşsiz görselleri ve mitolojik öyküleriyle kanatlı dostlarımız, yuvalarına davet ediyor bizleri. Kuşlar adına merak edilen pek çok konuyu öğrenirken, kuş gözlemciliğine ve doğal yaşamı korumaya dair bilgiler de ediniyoruz. Eğlenceli çizimlerle ve olağanüstü fotoğraflarla bezeli bu kitabı okurken, insanın dünyada yalnız olmadığını bir kez daha hatırlıyoruz.